

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

✻ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ ✻

15. —

Μιά άμαξα φτάνει τρέχοντας και σταματάει όξω από την πόρτα του νοσοκομείου. Ο άμαξα; πηδάει γλήγορα κάτω, βγάζει το καπέλλο του, στέκεται σε προσοχή κι άνοίγει την πόρτα.

— Ο Δεσπότης, ψιθυρίζει κάποιος.

Τό πλήθος που στριμώνεται στο πεζοδρόμιο, κάνει τόπο για να περάσει ο Δεσπότης. Κείνος περνάει άνάμεσα άκκουμπώντας στην άψηλή πατερίτσα του, κοιτάζει τό πλήθος με μάτι κουρασμένο, βλογάει... Οί άρρώστοι που σεργιανάνε στον κήπο με τίς άμπρες μπλουζες, ζυγώνουνε στά κάγκελα να ίδουνε τό Δεσπότη ένώ άλλοι σκύδουνε και του φιλάνε τό χέρι.

— Τους βγάζουνε, άκούγεται μία φωνή.

Μιά άντραρχίλα σκορπίζεται κάτω από τό θαλόν ουρανό. Τά μάτια γυρίζουνε, καρφώνουνται στο βάθος του κήπου άνήσυχα, δυσχασμένα.

Ο Δεσπότης ντυμένος στά χρυσά, με τή μέτρα στο κεφάλι, περαιοστόλιστη, και τήν άψηλή πατερίτσα στο χέρι, προχωράει άργά, μεγαλόπρεπος; άνάμεσα στους παπάδες, ντυμένους άσπρα. Πίσω έρχονται τά δυο νεκροκρέδδα με τους πεθαμένους. Ακολουθάνε οί γυναίκες τους, τά παιδιά τους, οί συγγενήδες τους... Η πομπή περνάει μέσα από τά μικρά, καλοστρωμένα στρατώνια του κήπου και τά δέντρα, σά μωροφόρες, σκορπάνε τή μυρουδιά τους στους πεθαμένους. Τό κυπαρίσσι σκύδει περίεργο, χαμηλώνει τήν κορφή του κ' ή χαμπύλη που χαράζει κείνη τή στιγμή είναι γιομάτη από μιάν ευγενικά θλίψη... Η βαρεία σιδερένια άνοίγεται διάπλατη για να περάσει τό ξίδι. Τό πλήθος άνασταράζεται. Οί μουσικάντηδες μπλάνουνε μπροστά, τό ταμπούρλο χτυπάει ρυθμικά, ή σημαία με τό μαύρο κρέπι που τήνέ ζώνει, άνεμίζει άνήσυχη, ένώ ο Δεσπότης με τους παπάδες, βαδίζουνε άργά μπρός από τό πλήθος που πλημμυρίζει τό δρόμο...

Ο Δεσπότης βλέπει τή σημαία και τό πρόσωπό του ζαρώνει.

— Δέν μπορούσε να λείψη αυτό τό πράμα;

— Είναι ή σημαία του σωματείου μας, Δεσποτά μου. Δέν μπορεί να λείψη, άποκρίνεται ο Ζήσης.

Ο Δεσπότης πείθεται να προχωρήσει, μά είναι φανερό πως ή σημαία αυτή δέν του χτυπάει καλά στο μάτι. Κάτι ψιθυρίζει μά οί λέξεις πνίγονται μέσα στους μελαχλικούς ήχους ενός πένθιμου έμβατήριου που άρχίζει να παίζει ή μουσική. Οί γυναίκες που ακολουθούνε τά λείψανα, σταματάνε τό κλάμα για νακούσουνε. Τό πλήθος σέρνεται πίσω από τά λείψανα με σφιγμένες καρδιές, βουδó...

Η πομπή ξεχώθηκε στο μεγάλο δρόμο. Οί άνθρωποι στέκονται στά πεζοδρόμια για να ίδουνε, περίεργοι.

— Μωρέ κράτος, να μη μάς βασκαθή, φωνάζει ένας μεγαλομαγαζάτορας.

— Σά δέν έχουμε κυβέρνητη, αυτά κι άλλα χειρότερα να περιμένουμε.

— Έπρεπε ναμχι γώ διευθυντής της Αστυνομίας αυτή τήν ώρα, λέει ένας κύριος με χρυσά γυαλιά.

— Δέν είναι πράματα αυτά. Αυτό δέν είναι κηδεία,

είναι διαδήλωση. Πρέπει να τή χτυπήσει ο τύπος. Τι θα πουνε κ' οί ξένοι;

— Νόμισες πως έχουμε τύπο;

Μά ή πομπή πέρασε μπρός τους επιδηλτικιά, όγκώδεια, άδιάφορη...

Ένας άστυνόμος προβάλλει τώρα μπροστά στο δρόμο με στρημένα μουστάκια. Η πομπή κέδει τό δρόμο της άπότομα.

— Η σημαία να κατεβή, άκούγεται ή φωνή του άστυνόμου άγρια.

— Μην επιμένετε κύριε άστυνόμ. Αυτό είναι άδύνατο, δηλώνει ο Ζήσης, χλωμός από τή συγκίνηση.

— Είναι πολύ δυνατό. Θα διατάξω τώρα άμέσως να τήν κατεβάσουνε με τή βία.

— Αυτό είναι δικός σας λοχαριασμός, απαντάει ο Ζήσης. Έμεις δέν τήν κατεβάζουμε.

Τά σύνερα που σκεπάζουνε τόν ουρανό χαμηλώνουνε, βαρείά. Ο άστυνόμος σηκώνει άψηλά τό χέρι του άνάμεσα στους χωροφυλάκους που τονέ ζώνουνε. Τό ίππικό που παραμόνευε, κρυμμένο στη γωνιά, γυμνάει, σαρώνει τό δρόμο που άντιχάει από τό ποδοβολητό των άλλων κι από τήν κλαγγή τώ σπαθιών που σκίζουνε άλύπητα τόν άέρα... Έργμος, άδειος τώρα ο δρόμος, άναποδογυρισμένοι οί νεκροί μέσα στις κάσες τους, ρηχμένες στο δρόμο... Ένας άνθρωπος με μάτια άγριεμένα, με τά μαλλιά ξεπλεχα, ύψώνει τώρα άψηλά κάποιο κουρέλι κρεμασμένο σ' ένα ξύλο. Είναι τό άπομεινάρι της σημαίας σπασμένης, τσαλαπατημένης, κυλισμένης στη λάσπη. Από τά όμορφοπλεγμένα στεφάνια με τά πολύχρωμα λουλούδια και τίς πλατείες μεταξωτές, άσπρες κορδέλες, τώρα δέν άπομένει παρ' ένα συρματένιο στεφάνι γυμνό, ξεχασμένο. Ο άγέρας σηκώνει άψηλά τά λουλούδια, τά παίρνει μαζί του για να τή πάη μακρὰ κ' οί σκισμένες κορδέλες ζυμώνονται με τή λάσπη που σκεπάζει τό δρόμο.

— Αδέρφια έδώ—άκούγεται μία φωνή.

Είναι ο Άντρέας ο ποιητής. Η φωνή του άντιχάει τή στιγμή εκείνη σά σάλπιγμα ένώ τό κουρέλι που κρατάει άνεμίζει στα χέρια του... Δειλά, τρομαγμένοι άρχίζουνε να προβάλλουνε πάλι από τίς γωνιές ένας ένας οί άνθρωποι, σάν πρόδδα που είδανε τό λύκο να χυμάη καταπάνω τους. Οί νεκροί, κυλισμένοι στη λάσπη, καρτεράνε, λές και τά χείλια τους τά σφιγμένα είνε έτοιμα νανοιχτούνε σ' ένα πικρό παράπονο. «Παύ μάς άφήσατε αδέρφια;

Έτσι ή πομπή ξαναγίνεται γύρω στα δυο λασπωμένα, σπασμένα νεκροκρέδδα που τά φέρνουνε τώρα στα χέρια τους.

— Παύναι ο Δεσπότης; Παύναι οί παπάδες; ρωτάει ένας φέρνοντας γύρω τή ματιά του,

— Τώρα Δεσπότης! Τότκασε!

— Αϊ τότε καλήτερα τους πάμε και δίχως παπάδες.

— Και δίχως φαλτάδες, πρόστετε άλλος.

— Όχι. Παλάδες θα γίνουμε μες τώρα. Έμπρός. Ω λιγερό και κοφτερό σπαθί μου και σύ ντουφέκιμου καλό και φλογερό πουλί μου έσεις τόν Τούρκο σφάζατε, τόν τύραννο σπαράζατε. Τραγουδάει ο Άντρέας και τό πλήθος άρπάζει τό

παράξενο τραγούδι: από τὸ στόμα του καὶ τὸ ξα-
ναλῆει.

Ἡ πομπή, προχωρεῖ τώρα σὲ βῆμα στρατιωτικό
κι ὁ καθένας προσπαθεῖ νὰ κανονίσῃ τὸ βῆμα του μὲ
τὸ ρυθμὸ τοῦ τραγουδιοῦ.
— Ἔτσι. Ὅχι κλάψες, φωνάζει ὁ Ἀντρέας ἐνῶ ἡ
πομπή, ξανασηματοδομένη, προχωρεῖ μὲ βῆμα γοργό,
ρυθμικό.

Εἶναι ὁ σηματοφόρος, ὁ ἀρχηγός, τὴν ὥρα ἐκείνη
ποῦ τὰ σύννεφα στὸν ὁρίζοντα ἀνοίγουνται, κορρε-
λιάζονται κι ἀφήνουν νὰ φανῇ ἀνάμεσα ἕνας ἥλιος
κόκκινος, φλογατός ποῦ πάει νὰ βσιλίεψη. Τὰ κυπα-
ρίσσια τοῦ δρόμου γέρνουνε εὐλαδικὰ τὴς κορφῆς τους
στὸ πέρασμα τῶ νεκρῶν. Σκοτεινιάζει. Μακρυνά
ἀστράφτει ὁ ἀγέρας γίνεται ὑγρὸς, μυρίζει βρεγμένο
χῶμα.

— Γλήγορα! ἡ βροχή ζυγώνει παιδιά, φωνάζει ὁ
Ἀντρέας.....

Δύο λάκκοι χάσκουνε λαίμαργα· οἱ νεκρο-
θάφτες περνᾶνε τὰ σκοτεινὰ στὴς κάστες ποῦ ἀφήνουνε
ἐναν ξερὸ κρότο καθὼς τρίζουνται στὰ πλάγια τῶ
λάκκων τῇ σιγῇ ποῦ τὴς καταβάλλουνε.

— Καλὸ ταξίδι, ἀδέρφια, φωνάζει ὁ Ἀντρέας.

— Καλὸ ταξίδι, ξαναλένε ὅλοι κ' ἡ φωνὴ τους μέσθ
στὴ σκοτεινὰ ἀνιχνάει σὰν ἕνας πένθιμος ἀντίλαλος.

Τὸ χῶμα κυλάει πάνω στὴς κάστες σὲ γλήγορες,
γιοματὲς φουαριές. Σὲ λίγες ὤψωνονται δυὸ μικροί, μα-
λακοὶ λόφοι. Ὁ Ἀντρέας μπήχνει στὴν κορφὴ τοῦ
λόφου τὸ σπατημένο κοντάρι τῆς σημαίας, ποῦ ἔτσι
μοιάζει σὰν ἕνα μικρὸ κάστρο. Τὸ κουρέλι ποῦ ἀπό-
μεινε ἀπὸ τὴ σημαία, ἀνεμίζει ὀκρμένο ἀπὸ τὸν ἀνεμο-
λὲς καὶ κλαίει τοὺς πεθαμένους....

Μπουμπουνίζει... Μικρὰ φῶτα λάμπουνε πάνω στὰ
μνήματα ζειλὰ, σεμνὰ.

— Δρόμο παιδιά, ἀκούγεται μιὰ φωνὴ καὶ τὸ πλῆ-
θος ἀρχίζει νὰ σκορπίζεται μέσα στὰ στρατώνια βια-
στικό. Μιὰ γυναίκα μὲ μαῦρο φουστάνι σέρνει ἕνα παι-
δάκι ἀπὸ τὸ χέρι καὶ παίρνει τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι
τῆς τὸ ἔρημο, βουδῆ....

Ἀπομένει μόνος ὁ Ἀντρέας. Κοιτάζει γύρω του μὴν
τονὰ βλέπει κανέναν, ἔπειτα σκύβει, κολάει τὸ μέ-
τωπό του στὸ χῶμα τὸ νετερό, ἀκούνητος.

— Κοιτάξε! φιλάει τὸ χῶμα, ψιθυρίζει ἕνας νεκρο-
θάφτης ποῦ τὸν πῆρε τὸ μάτι του σκύδοντας νανάψη
κάποιον καντήλι.

— Σούτ! προσκυνάει τὴ γῆ. Εἶναι ἄθεος, μαλλιαρός!
ἀποκρίνεται δίπλα ἑναξτόντροφός του ἀκουμπώντας σὲ
μὴν ἄξινα, ἐνῶ γουρλώνει τὰ μάτια του μὲ φρίκη
μέσα στὸ σκοτάδι....

3.

— Μαρία, τρέξε γλήγορα νὰνοίξης. Ὁ ἀφέντης!
φωνάζει ἄξαφνα ἡ κυρὰ Ἐλέγκω, ποῦ ἐκπλωμένη
μέσα στὴ θαλασσὶα ρόμπα τῆς, πάνω στὸ διπλὸ, παχὺ
Ἑγγλέζικο κρεβάτι τῆς, μὲ τὴς ἀψηλὰς κουρτίνες,
προσπαθεῖ νὰ μαζέψῃ βιαστικά τὰ κρέατά τῆς ποῦ ξε-
χειλίζουνε καὶ νὰ σταθῇ ὀρθικὴ γιὰ νὰ ὑποδεχτῇ τὸ
φίλο τῆς.

Ἕνας κύριος ἀναβαίνει τὴ σκάλα, μὲ βῆμα βαρὺ,
κυριαρχικό.

— Καλῶς τὸ πουλάκι μου, ἀκούγεται τρυφερὴ ἡ
φωνὴ τῆς κυρὰ Ἐλέγκως ποῦ περιμένει στὸ ἀπάνω
σικλοπάτι τῆς σκάλας, χαμογελώντας.

Κείνος—ὁ κύριος Λίντας—ξυνίζει τὰ μοῦτρα του.

— Οὐρ, ἀναγοδλες, σοῦ εἶπα, δὲν θέλω νὰ ξανα-
κούσω αὐτὲς τὴς ἀηδίες. Καλησπέρα.

— Καλησπεροῦδix σου.

Μπαίνουνε στὴν κἀμαρά τῆς καὶ ρήχνουνται στὸ
μαλακὸ καναπέ ποῦ βουλιάζει, ὁ ἕνας δίπλα στὸν ἄλλον.
Ἡ κἀμαρα φωτίζεται μὲ ἡλεκτρικὸ παχειὲς κουρτίνες
κρέμουνται στὰ παράθυρα κ' οἱ τοίχοι στολίζονται
μὲ κάδρα γυμνῶ γυναικῶν. Εἶναι ἡ ἀδυναμία τῆς
κυρὰ Ἐλέγκως νὰχῇ μπροστὰ τῆς κορμικὴ γυναικεία
γυμνὰ, σὲ διαφορὲς στάσεις.

Τὶ ἐγίνες; ἔχω τρεῖς μέρες νὰ σὲ δῶ; ρωτᾷει ἡ
κυρὰ Ἐλέγκω μὲ παράπονο σὰ μικρὸ παιδάκι, σκυ-
φρώνοντας τὰ χοντρὰ χεῖλιά τῆς.

— Τὶ νὰ γίνω; τρέχω γιὰ τὴ δουλειά σου, ἀποκρί-
νεται κείνος ξερά.

— Ἐκανες τίποτα;

(ἀκλουθεῖ)

ΕΛΕΓΕΙΕΣ

Τοῦ ἀδερφοῦ μου Νίκου

Χρόνια καταδικασμένα

Τὰ βιβλία τὰ παλιά

Φθείροντας στῆς σκόνης τὸ βασίλειο

Στῆς ξυλῆνας τοὺς τῆς θύκης τὰ γαλιὰ

Κάποτε μὲ ἄχαινα ξεγλυστοράει ἀπ' τὸν ἥλιο

Καὶ τὸν ὕψιν τοὺς ταράζει τὸν ἀνῆλιο.

Ζωντανὴ στὸ νοῦ μου μέσα μένει ἀκόμη

Ἡ λαχτάρα τοῦ μυστηρίου, ποῦ γιὰ μένα

Στ' ἀκατάληπτά τους τὰ γραμμένα

Οἱ βουβοὶ παλαιοὶ ἐκρύβαν ἰότες τόμοι.

Γλυκεῖα μάννα! νοσταλγῶ τὰ γόνάτ' σου

Ἡ περιέργη ματιά μου νάκουμπήσῃ

Στὴς παραξένες εἰκόνες, ποῦ ἡ λαλιά σου

Νῆσθ' ὅλη στοργὴ νὰ μοῦ ἐξηγήσῃ!

Τώρα ἡ εἰκόνα σου καὶ σένα μάνη πιὰ

Πάνου ἀπ' τὰ βιβλία τὰ παλιά,

Ὅπου φθείρονται στῆς σκόνης τὸ βασίλειο

Καὶ στῆς ξυλῆνης τοὺς θύκης τὰ γαλιὰ

Κάποτε μὲ ἄχαινα ξεγλυστοράει ἀπ' τὸν ἥλιο

Καὶ τὸν ὕψιν τοὺς ταράζει τὸν ἀνῆλιο!

ΤΟΝΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ τυπώσουμε μιὰ σειρὰ τρα-
γουδία, ἀπὸ τὴς «Δροσοσταλίδες», τοῦ Πάνου Δ. Ταγκό-
πουλου.

— Στ' ὁμορφο δῆγμα τῆς δας Μήτσας Περωτῆ, «Σύν-
τροφοι», ποῦ τυπώθηκε στὸ περασμένο φύλλο μείναι με-
ρινὰ τυπογραφικὰ λάθη καὶ παρακαλοῦμε νὰ διορθωθοῦνε.
Δ. χ. σὴ σελίδα 84, στίχῃ 1η, ἐκεῖ ποῦ λέει «νὰ μπο-
ροῦσε νὰ κρεμόσῃ» πρέπει νὰ διορθωθεῖ: «νὰ μπορούσε
νὰ κρατήσῃ». Στὴν ἴδια σελίδα, στίχῃ 2η, ἀράδα 2η, πρέ-
πει νὰ φύγῃ τὸ «καὶ σύντροφο» στὸ τέλος καὶ στὴν προ-
τελευταία γραμμὴ τῆς ἴδιας στίχῃς τὸ «παρακείμενη» νὰ
γίνῃ «σαρκαωμένη».

— Ὁ Ἀλκίης Θρύλος μᾶς ἔστειλε μιὰ πλατιά κριτικὴ
μελέτη γιὰ τὴ «Ροδόπη» τοῦ Ποριώτη. Θὰ τὴν ἀρχινή-
σουμε ὅσοι ἀπὸ δυὸ φύλλα.